СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА КЛІНІЧНА СУПЕРВІЗІЯ

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **«Фізична терапія»**
Код компонента в освітній програмі: ОК 3
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): 3-**4**
Тип освітнього компонента: **нормативний**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **«Методологія доказової медицини та клінічне мислення у фізичній терапії»; «Менеджмент роботи мультидисциплінарної реабілітаційної команди».**

Кафедра/підрозділ: **кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії,** вул. О. Шпейєра, 4, Філія «Університетська лікарня» ХНМУ, 2-й поверх, праве крило, м. Харків
Керівники освітнього компонента: д.мен.професор Білецька Ольга Михайлівна
email: om.biletska@knmu.edu.ua
Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови та педагогіки,** пр. Науки, 4, головний корус, 5 поверх
Керівник освітнього компонента: к.філол.н., професор Фоміна Людмила Володимирівна
email: lv.fomina1@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle): https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6765

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Педагогічна майстерність та клінічна супервізія» спрямований на формування у магістрів знань, умінь і компетентностей щодо ефективного проведення клінічної супервізії, організації навчального процесу в умовах клінічної практики та професійного наставництва. Курс охоплює методи педагогічної взаємодії, оцінку професійної підготовки здобувачів освіти, розвиток рефлексивних навичок, комунікацію в міждисциплінарних командах та застосування принципів доказово-інформованої практики у фізичній терапії.

МЕТА КУРСУ: формування професійних, педагогічних та клінічних компетентностей магістрів для проведення ефективної супервізії, оцінки навчально-клінічної діяльності та розвитку професійних навичок.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: ПРН1, 2, 3, 4, 7, 8, 15, 16, 17, 19, 20.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (8 год.):

1. Сутність і значення педагогічної майстерності у професійній діяльності фізичного терапевта. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія у реабілітації.
2. Диференційний підхід у професійно-педагогічній діяльності фізичного терапевта.

Перелік тем практичних занять (32 год.):

1. Клінічне мислення та прийняття рішень у фізичній терапії: формулювання клінічного діагнозу фізичного терапевта, визначення реабілітаційного прогнозу, постановка SMART-цілей, побудова плану втручання на основі МКФ.

2. Доказова практика та аудит клінічних випадків: критична оцінка наукових джерел, застосування клінічних настанов і протоколів, аналіз ефективності втручань, розбір складних клінічних кейсів.
3. Міждисциплінарна взаємодія та командний підхід у реабілітації: координація з лікарем, ерготерапевтом, логопедом, психологом; розподіл ролей; етичні та правові аспекти професійної діяльності.
4. Безпека пацієнта та управління ризиками в клінічній практиці: скринінг «червоних прапорців», протипоказання до втручань, профілактика ускладнень, інфекційний контроль, документація інцидентів.
5. Супервізія професійного розвитку та рефлексивна практика: самооцінка клінічних компетентностей, ведення клінічної документації, формування портфоліо, дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики.
6. Сутність і значення педагогічної майстерності у професійній діяльності фізичного терапевта. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія у реабілітації.
7. Методи та технології навчання в клінічній практиці. Методи мотивації пацієнтів до тривалої фізичної терапії.
8. Диференційний підхід у професійно-педагогічній діяльності фізичного терапевта.
9. Професійне самовдосконалення та рефлексія фізичного терапевта.
10. Емоційний інтелект і профілактика вигорання.

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

1. Клінічне мислення та прийняття рішень у фізичній терапії: формулювання клінічного діагнозу фізичного терапевта, визначення реабілітаційного прогнозу, постановка SMART-цілей, побудова плану втручання на основі МКФ.
2. Доказова практика та аудит клінічних випадків: критична оцінка наукових джерел, застосування клінічних настанов і протоколів, аналіз ефективності втручань, розбір складних клінічних кейсів.
3. Міждисциплінарна взаємодія та командний підхід у реабілітації: координація з лікарем, ерготерапевтом, логопедом, психологом; розподіл ролей; етичні та правові аспекти професійної діяльності.
4. Безпека пацієнта та управління ризиками в клінічній практиці: скринінг «червоних прапорців», протипоказання до втручань, профілактика ускладнень, інфекційний контроль, документація інцидентів.
5. Супервізія професійного розвитку та рефлексивна практика: самооцінка клінічних компетентностей, ведення клінічної документації, формування портфоліо, дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики.
6. Аналіз 2–3 наукових публікацій з андрагогіки в реабілітації. Короткий конспект із висновками.
7. Розробка індивідуальної педагогічної стратегії: від аналізу методів клінічного навчання до створення системи мотивації пацієнта на тривалу терапію.
8. Планування мікро-навчання для колеги або студента: вибір теми, цілей, методів, матеріалів. Підготовка сценарію.
9. Розробка індивідуальної освітньої траєкторії для умовного пацієнта з хронічним захворюванням (наприклад, остеоартроз колінного суглоба) з урахуванням віку, мотивації, когнітивних особливостей.
10. Проведення мікро-навчання для пацієнта або колеги з використанням активних методів.
11. Створення портфоліо педагогічної діяльності (електронне або паперове): включити розроблені матеріали, відео, рефлексії, плани навчання.

12. Аналіз відеофрагментів клінічних взаємодій: виявлення педагогічних помилок і успішних практик.
13. Аналіз власного педагогічного стилю: написання рефлексивного есе «Як я навчаю пацієнтів: сильні сторони та зони росту».
14. Створення щоденника «Мої емоції за тиждень» (аналіз складних клінічних ситуацій минулого тижня).
15. Розробка персональної стратегії профілактики професійного вигорання.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: : *онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.*

Методи навчання: *Навчання здійснюється з використанням занять з мультимедійною підтримкою, практичних занять з демонстрацією обладнання та проведенням процедур, проблемно-орієнтованого навчання (аналіз клінічних випадків), імітаційних та рольових вправ (робота у групах за ролями: фізичного терапевта, пацієнт, асистент), методу проєктів (розробка індивідуального плану фізичної терапії для пацієнта). Використовуються елементи дистанційного навчання з доступом до відеоматеріалів, електронних протоколів та інтерактивних тестів.*

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/). Оцінки за практичне заняття виставляються за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно» відповідно до критеріїв оцінювання знань та вмінь. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).
В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД з додаванням балів за виконані індивідуальні завдання (виконуються за бажанням) становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.
Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів. Перелік індивідуальних завдань та кількість балів, які може отримати здобувач, можна отримати у викладача групи або знайти в програмі навчальної дисципліни, що розміщена на сторінці освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle)
Підсумковий контроль: залік (З).
Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД + З.
Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.
Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).
Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).
Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.
Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.
Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали. Київ, 2022. 164 с.
2. Cabebe R. M. та ін. Physical therapist-delivered motivational interviewing and health-related behaviour change: a systematic review. Brazilian Journal of Physical Therapy. 2025. DOI: 10.1016/j.bjpt.2024.101125.
3. Forbes R., Pottananikal A., Kitano T., Ong B., Rynne J. Patient Education Essentials for Physiotherapy. Brisbane: The University of Queensland, 2025. DOI: 10.14264/c03a039.
4. Maslach C., Leiter M. P. The Burnout Challenge: Managing People's Relationships with Their Jobs. Cambridge: Harvard University Press, 2022. 312 p.
5. Stiller C., Brandt L., Adams M., Gura N. Improving the Readability of Patient Education Materials in Physical Therapy. Cureus. 2024. Vol. 16, No. 2. Art. e54525. DOI: 10.7759/cureus.54525. Петровська Т. В., Жукова Г. В. Педагогічна майстерність : підручник. — К. : Видавець Позднишев, 2024. — 402 с.
6. Шульгай А. Г., Мисула І. Р., Завіднюк Ю. В. Інновації в клінічній підготовці магістрів фізичної терапії // Медична освіта. — 2023. — № 2. — С. 42–46. DOI:10.11603/m.2414-5998.2023.2.13800.
7. Зобенько Н. А., Михальчук О. О., Нікітська Ю. М. Супервізія як метод підвищення професійної та міжособистісної компетентності фахівця // Імідж сучасного педагога. — 2025. — № 3(222). — С. 26–31.

8. Dong C., et al. Interprofessional supervision in health professions education: narrative review // Education Sciences. — 2025. — Vol. 5(1). — Article 4.
9. Pålsson P., Cederborg A., Johansson M., et al. Clinical supervisors' experience of a first-time application of entrustable professional activities in clinical supervision of medical students: pilot study // BMC Medical Education. — 2024. — Vol. 24:297.

Зав. кафедри спортивної,
фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії,
ерготерапії, к.мед.н, доцент ОРИГІНАЛ ПІДПИСАНО УКРАЇНА 61022, м.Харків, проспект Науки, 4 ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ *Олена МАРКОВСЬКА*

Завідувач кафедри української мови
та педагогіки Людмила ФОМІНА